

"Volia despassar-li els botons, baixar-li la cremallera"

Pilar Urbano (València, 1940), periodista. Amb musculades credencials en l'ofici, aquesta columnista política i "única dona lletja" a qui ha estimat Umbral, ha volgut blanquejar la imatge del controvertit Escrivá de Balaguer, a dos anys de la seua beatificació, amb el llibre 'El hombre de Villa Tevere'. És membre de l'Opus Dei i autora de diversos llibres, entre els que destaca per èxit de vendes 'Con la venia, yo investigué el 23-F'.

És cert que és valenciana o això forma part de la promoció del llibre?

—No és màrqueting. Vaig nàixer a la plaça de Tetuan, en la Capitania General. Primer hi vaig viure un parell d'anys, després me'n vaig anar al Marroc i més tard hi vaig tornar. Vaig estudiar al col·legi de Loreto i vaig començar filosofia i lletres. I després, a Madrid. Ma mare i els meus iaies són d'Alfara del Patriarca i de Montcada.

—Diuen que sempre s'acaba enamorat del protagonista de la biografia que s'escriu. És el seu cas o vostè ja n'estava?

—He procurat fer aquest llibre molt fredament, però amb tot l'instint i olfacte periodístic. Anava buscant tot el que em poguera interessar després d'estar 28 anys en l'Opus Dei. Tot allò que realment fóra sorprenent i nou, periodístic. Jo tenia una idea clara: explicar bé Escrivá, contar-lo bé. A pesar que hi havia deu o dotze biografies sobiranes, Escrivá era víctima d'una sèrie de clixés perversos i falsejats que donaven una imatge no real. Convenia esmotxar aquestes imputacions greus, serioses, que ningú havia eixit, no ja a defensar-les, sinó a investigar-les. Com a professional de la comunicació sé que en tota calúmia hi ha un fons de veritat. Alguna cosa. Una frase. Un escenari. Unes persones. I després, la resta està falsejat. Però per a saber-ho t'ho has de tirar a la cara. He fet com vaig fer quan vaig investigar el 23-F: m'interessava veure com entrava la llum en un despatx. D'una manera freda, però interessada. No podria escriure mai un llibre sense que m'interessés el protagonista o sense que em faça l'ullet, encara que en el cas del 23-F aquesta atracció era de perill. Escrivá em concerneix, m'afecta.

—És tan impecable com vostè el presenta?

—No, ell es definia com "un pecador". I també com "un pecador que estima Jesucrist". És un pecador amb pasta de fang. Hi ha un maridatge entre el fang i la gràcia. El fang el posa ell i la gràcia la posa Déu. Escrivá posa els defectes i els errors. I la lluita per a deixar de tenir-los. És clar, jo sóc creient. Crec en l'Església. L'Església l'ha beatificat. Primer, ha estudiat les seues virtuts i ha vist que era digne de veneració, però després hi ha hagut la firma divina, el segell diví, el punxó de Déu, la garantia. Déu posa el dit i fa un miracle: vull que aquest siga exemplar. Ara: jo no m'he de-

dicat a posar-lo en els altars, sinó en el carrer.

—Diu vostè que és un sant.

—Dic que els sants són així, que els sants són aixà. No dic que no siga beat, perquè sant és el que és al cel i l'Església ha dit que hi és i és digne de culte. A mi m'interessava posar-lo en el carrer. No dic llevar-li l'aureòla. Sí desmitificar el cartonatge, la distància. Despassar-li els botons, baixar-li la cremallera. Veure-li la vida. Veure'l afaitant-se. En la seua habitació. Resant. Enfadant-se. Demanant perdó. Flagel·lant-se. Dejunant. Disfrutant. Cantant una cançó. Discutint amb un papa... Veure'l viure. I com ja havia mort feia 20 anys el que he fet és parlar amb mooolts testimonis. N'he utilitzat 109, encara que he parlat amb molts més, i tot està confirmat o gravat o per escrit.

—No hi ha una gota de crítica.

—Ni critique ni alabe: no existesc com a narradora. Conte fets amb notes. Si algú havia dit que Escrivá tenia simpatia a Hitler, anava a buscar el testimoni de la gent que havia viscut amb ell, de la gent que l'haguera sentit parlar del nazisme o de Hitler. Testimonis. Molts i autoritzats. Gent acreditada.

—I què deia Escrivá del nazisme?

—Coses duríssimes. Segons el testimoni de Francesco Angelicchio, un dels primers italians de l'Opus, sempre havia sentit a Escrivá expressar "claríssimes i severes condemnes contra els règims totalitaris, tirànics i lliberticides, foren del signe que foren". O el de Mario Lantini, que deia que "per lui non era concepibile il partito unico", que "era quindi contra ogni totalitarismo, razzismo, nazionalismo..." O el de Pedro Casciaro, que diu que quant al feixisme i nazisme, no hi va haver cas d'enfrontaments, ja que l'Opus Dei va començar la seua tasca estable a Itàlia i Alemanya quan aquests règims ja no governaven. O el de José Orlandis, un valencià, a qui durant un retir espiritual al col·legi major de Burjasot va confiar que havia ofert la santa missa per Polònia, "país catòlic que sofria una prova tremenda amb la invasió nazi". O el dels primers alemanys que van a estudiar a Roma després de la guerra mundial, que els fa patent la seua solidaritat perquè "heu patit, sota el poder d'un tirà... un canalla genocida". N'hi ha moltes referències.

—I del general Franco?

—No en fa comentaris. Però ell te fills que són ministres de Franco, perquè ho volen ells —jo t'ho dire, que sóc contemporània d'ells i no em feia cap gràcia ni Franco ni que ells, que eren els meus germans, foren ministres...

—*Vostè atribueix a èxits personals i no a una estratègia global que membres de l'Opus, com Laureano López rodó, Alberto Ullastres, Vicente Mortes o Gregorio López Bravo, arribaren al Govern.*

—És que és així. Tens altres membres de l'Opus, com Rafael Calvo Serer, un altre valencià, que va anar a l'exili per haver escrit un article contra el règim. A mi i a molts no ens agradava que els membres de l'Opus participaren en els governs de Franco. Com deu haver-hi molta gent de l'Obra que no li agradarà que jo treballi en *El Mundo*. O que diga o escriga *tacos*. No consulte el meu periodisme ni el Papa ni l'Obra. Sóc lliure. El que passa és que no era pecat ser ministre de Franco. Escrivá, quan aquests senyors li demanaven consell, els deia que sumaren, que no proscriviren els qui pensaven distint d'ells. Suma, els deia. I aleshores, a Espanya, no es podia sumar. Els deia que no s'enganxaren al càrrec. Que els importava un rave. O millor, mig rave. Que el patriotisme no era servir un capdill sinó els altres. Que no es deixaren tinaritzar. Tinc les agendes de tots ells i ho he pogut comprovar. I hi ha un moment en què Escrivá ha de venir de Roma a parlar amb Franco i Carrero perquè el règim havia reccionat contra Calvo Serer amb injúries com que "era un home sense família". Escrivá li va dir: *Tu no tens família, ell en té la meua. Tu no tens casa, ell en té la meua...* A Escrivá li importava la persona, no la seua trajectòria. A Ullastres, per exemple, li diu: "A mi m'importaria molt que tingueres un gra en el cul, però no que sigues ministre." Ell no se serveix de la trajectòria dels seus fills.

—*Vostè insinua que Escrivá va fixar la residència a Roma per fugir de Franco.*

—Coneixent-lo, sé que ell no podia sentir-se a gust en un lloc on no hi havia llibertat. I en un lloc on en aquell moment estava molt atacat l'Opus Dei. A ell li deien "el judeomasón", "hereje loco"... De tot. Els falangistes, els propagandistes. Convenia que l'Obra es romanitzara. I convenia que ell es llevara del mig. A Roma tracta de no ser notícia. No té pràcticament notorietat, llevat d'un moment en què ha d'eixir a defensar Pau VI. I a finals de la seua vida, l'any 73, és quan fa les tertúlies sobre escenari perquè els pulpits criaven teranyines. Amb aquesta excepció, s'està a Roma discretament i fa eixides privades per a estendre l'Obra. Són els 40 anys més difícils i més importants. Són els que no havia tractat cap biografia.

—*Quina impressió tenia Franco d'Escrivá?*

—Quan a Espanya acusaven Escrivá de maçó, Franco va preguntar a un dels seus generals

"Felipe González no té credibilitat i s'està jugant la pròpia esquerra: el PSOE no pot dissoldre's com UCD. El PSOE havia de buscar un substitut en el seu extraordinari planter. Hi fa falta un home, un líder de repost. Per què no Lerma."

què feia la gent de l'Opus. El general va contestar que vivien en la castedat. I Franco va dir que no li digueren més, que si vivien la castedat no eren maçons. Franco va encarregar uns exercicis espirituals en l'any 46 a Escrivá. I en els exercicis se sol fer una meditació sobre la mort. I en el moment en què Escrivá li deia que seria pols, que no seria res, al Caudillo li va sentar malament.

—*En realitat, què és l'Opus Dei?*

—Ara, jurídicament, és una prelatura personal d'àmbit universal. Però què és l'Opus Dei? Un taller de sants, et diria jo. L'evangeli al carrer. Viure el cristianisme de sempre, sense afegir-li ni llevar-li ni un punt ni una coma, cadascú en el seu lloc. Cadascú amb el seu caràcter, amb el seu estil, amb la seua raça, amb la seua classe social, amb la seua cultura, amb la seua malaltia i la seua salut, amb la seua edat... És dir a la gent que està al carrer que té dret a ser sant. Durant disset segles s'ha dit que la gent que es casa, que està al carrer, que té negocis, que li agrada el cine... havia d'escollir. Si volien ser sants havien d'anar-se'n a un convent. L'Opus diu que es pot ser sant sent cambrer, torero, artista, metge, periodista... Tenint molts defectes, però volent llevar-se'ls. Escrivá de Balaguer tenia molts defectes, i lluitava contra ells. Tots els dies feia tres o quatre voltes examen. I això, no sent un home introspectiu, vol dir que afinava molt en una lluita contra si mateix. Buscava la negació de si mateix. El protagonista del meu llibre, el que persegueix durant 40 anys és l'antiprotagonisme. "Ocultar-me i desaparèixer", diu. "Que només es lluesca Jesús."

—*Donya Pilar, l'Opus va nèixer per generació espontània o és auspiciat per algú?*

—És una sement de Déu. L'Opus Dei no el funda cap home. No se l'inventa Escrivá de Balaguer. És una obra de Déu que la suscita quan vol. Hauria pogut suscitar-la en el segle XV o en el XXIII, però la suscita en un dia concret: 2 d'octubre del 1928, i la posa en el cor i en la ment d'un home a qui ha anat preparant. Escrivá, des dels 16 anys té sospites, nocions i idees que Déu li demanarà alguna cosa, però no sap què. I decideix fer-se sacerdot, però també fa dret, perquè no sap ben bé què li demanarà. I li demana les dues vies. Ser un professional i ser un sacerdot. I resa molt i demana que veja. *Domine ut videam*. Anys i anys. I que siga. *Domine ut sis*. Però no sap. I un 2 d'octubre el "va veure" —és tota l'explicació que dona— l'Opus Dei com havia de ser en els temps. Després, Déu, com és un gran pedagog, va portant-lo pels matisos, pels detalls. Això sí, això no. Lleua aquesta peça, posa aquesta altra. Per exemple, ell va escriure: "En l'Opus Dei no hi haurà dones ni de broma" —ara es diria ni de conya—. I en el mateix mes veu que sí que n'hi ha d'haver.

—*Sap per què va cremar els manuscrits que el porten a veure l'Obra?*

—Perquè no volia que, passat el temps, qui els llegira pensara que l'autor era una persona que tenia una gran talla espiritual. I diu: “aquell sacerdot era un pobre pecador, un miserable, un drap brut...” No volia jactar-se del que Déu havia fet per ell. De les intervencions directes de Déu, que n'hi va haver. Escriví es mor i la gent de l'Obra no el coneixem. Hem hagut d'anar als papers que ha deixat.

—La seua tendència a l'humor, això que vostè en diu “ascetisme somrient”, va ser decisiva en el seu carisma de comunicador?

—Era graciós, sí. Era un home *templat* sense ser populatxer, però era un gran comunicador. Fàcilment treia punta a la situació, gastava una broma. Es feia amb la gent. Tenia do de gents, com tenia do de llengües, en sentit que sabia contar la mateixa cosa amb distintes versions, segons fóra per a xics o per a xiques. Era pur magisteri. Pedagogia. El deixeble de Freud, el psiquiatre vienès Viktor Frankl, després de visitar-lo, va dir: “Aquest home té una bomba atòmica en el cap”. Era una dinamo. Molt culte, però sense pedanteria. Llegia molt. I escrivia molt senzill.

—Per què té l'Obra tan gran capacitat de captació?

—L'obra no capta. No hi ha ningú en l'Opus Dei cridat per l'Opus Dei: vénen per vocació divina. Entenc que açò és una qüestió de fe: creure-ho o no creure-ho. Déu crida; la persona, si vol, respon. En l'Opus Dei no hi ha més que un camí, una espiritualitat amb la qual et pots deixar fer sant. L'Opus Dei no selecciona...

—Hi ha molts enginyers de camins.

—I taxistes. En el sociograma de l'Opus Dei hi ha el que és la societat. Si hi ha uns pocs rics, en l'Opus hi ha uns pocs rics; si hi ha bastants classes mitjanes, en l'Opus hi ha bastants classes mitjanes. Es projecta. N'hi ha de tot. L'Opus Dei no santifica els diners sinó el treball. En tertúlies multitudinàries jo he vist un banquer. Entre 34.000 persones. Luis Valls, el banquer. Hi ha qui Déu crida, respon i és idoni. A qui pot dir que no l'Opus? A una persona que tinga vocació per a ser frare o monja. Per a estar en l'Opus s'ha de tenir vocació d'estar al carrer, en el món. Ser corrent i *currant*. A qui li pot dir que no? A qui no vulga treballar. No a qui estiga en l'atur, sinó a qui no té ganes de treballar. A qui siga un covard i no vulga fer apostolat.

—On hi ha més membres de l'Opus, en el PSOE o en el PP?

—Vostè va indagar a fons el 23-F. En realitat, quants cops es van pegar aquella vesprada? —Efectivament. Hi havia el colp dels coronels, d'Almendros. Hi havia una possibilitat de colp més seriós que era d'algun capità general, que podia venir de Canàries. Hi havia el colp de Milans del Bosch, amb trama civil i, després, sense trama civil. I jo crec que el comandant Cortina del CSID, precipitadament, activa Tejero aquell cap de setmana. La irrupció grollera i vergonyosa de Tejero crec que és la que fa que fracassen tots els cops alhora. I sobre això, hi ha l'ambició d'Armada, que es va proposar com a president del govern en una espècie de 18 brumari en el Congrés.

—Ah, no ho sé. A Alemanya, per exemple, n'hi ha en els verds, en els socialdemòcrates, en els liberals, en els democristians... On no n'hi pot haver és en un partit marxista. I el PSOE va deixar de ser marxista en el XXVIII Congrés. Per tant, n'hi pot haver. Hi ha llibertat absoluta.

—Alguns mitjans de comunicació, donya Pilar, vinculen l'Opus a la “tercera pota de la conspiració”.

—A quina conspiració? La republicana?

—L'altra.

—Deuen ser coses d'Alfonso Guerra. Aquests senyors el que han de fer és dir de quina conspiració es tracta, quines són les potes i quins són els membres. I dir-ho amb rigor. Amb noms i cognoms, com jo he fet en aquest llibre. Com a Pilar Urbano periodista, crec que el Govern fa la tècnica del calamar: cada volta que l'ataquen,

fshshsh. Que vénen els judeomaçons!!! Sempre els ha funcionat molt bé. Ara, el rei ha de casar-los una infanta en el moment més gros de l'assumpte Palomino. Després, tenen més sort i els maten a un diputat del PP...

—Per què està tan mal vista Catalunya a Madrid, donya Pilar?

—L'altre dia vaig tenir una entrevista llarga amb Pujol i li vaig dir que estava fomentant la turría cap a Catalunya. Pujol dóna suport d'una manera políticament il·lògica, potser políticament irresponsable, a un govern que ha escrit unes pàgines molt brutes en aquests últims anys i que no vol donar la cara per haver-les escrit. El PSOE està en el seu torn democràtic. No té la majoria per a governar, però en aquest moment Felipe González no té credibilitat i s'està jugant la pròpia esquerra: el PSOE no pot dissoldre's com la UCD. I Pujol, davant d'això, continua xiulant cap a l'altre costat. Dient que només li interessa l'economia. I és clar, es fa antipàtica Catalunya. I també, perquè ha fet la impressió que en la polèmica del 15% Catalunya treia més del que realment ha tret. I realment la mesura estava mal explicada. Ha fet la sensació que anaven a expliar-nos, a llevar-nos-ho tot. I que tots els espanyols haviem de pagar els vidres trencats d'un pacte, l'objectiu polític del qual no és un altre que la permanència no del PSOE sinó de González en el poder. El PSOE havia d'haver buscat un substitut en el seu extraordinari planter. Hi fa falta un home, un líder de repost. Per què no Lerma.

Miquel Alberola